Avant-propos

L’Antiquité dans le miroir de l’architecture

Conclusion de l’habilitation à diriger des recherches de Christian Darles, 2014

បុរាណវត្ថុនៅក្នុងកញ្ចក់នៃស្ថាបត្យកម្ម

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន
នៅក្នុងនិក្ខេបបទបញ្ចប់ថ្នាក់គ្រប់គ្រងការស្រាវជ្រាវ
របស់សាស្ត្រាចារ្យ គ្រីស្ទស្យង់ ដាល ឆ្នាំ២០១៤

«សេចក្តីសន្និដ្ឋាននៅក្នុងនិក្ខេបបទនេះបានធ្វើឡើងសម្រាប់ប
ង្ហាញពីទំនាក់ទំនង រវាងស្ថាបត្យកម្ម បុរាណវិទ្យា
តាមរយៈការបង្រៀន
និងការស្រាវជ្រាវក្នុងក្របខណ្ឌការងារពហុជំនាញ។
ការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ
ដែលខុសៗគ្នាទាំងអស់នៅក្នុងបេសកកម្មបុរាណវត្ថុវិទ្យាបានទ
ទួលលទ្ធផលជាផ្លែផ្កា និងនាំឱ្យមានការបោះពុម្ពផ្សាយជាច្រើន។
ខ្ញុំធ្វើការតាមបែបបទស្ថាបត្យកម្ម
និងពង្រីកបន្ថែមតាមវិធីសាស្ត្របុរាណវិទ្យា
ហើយខ្ញុំប្រាថ្នានៅក្នុងអាជីពជាគ្រូបង្រៀនស្ថាបត្យករ
និងអ្នកស្រាវជ្រាវ
ចង់ឃើញលក្ខណៈបែបនេះត្រូវបានទទួលស្គាល់ក្នុងសាកលវិទ្យា
ល័យ
ពីវិធីសាស្ត្រនៃវិទ្យាសាស្ត្រសិក្សាពីបុរាណតាមការចាប់អារម្មណ៍នៃ
ឆ្នាំខាងមុខៗរបស់ខ្ញុំ។

ខ្ញុំមិនអល់អែកនិងនិយាយដដែលៗទេ
ពីព្រោះលើសពីបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួន
វាមានការចាំបាច់ក្នុងការអនុវត្តន៍ និងទទួលស្គាល់
ស្ថាបត្យករដែលធ្វើការជាមួយក្រុមអ្នកបុរាណវិទ្យា ។
គោលបំណងរបស់ខ្ញុំគឺផ្តល់ឲ្យបុរាណវិទូ
និងការគិតពិចារណាទៅតាមសមត្ថភាពនៃផ្នែកស្ថាបត្យកម្ម។
ស្ថាបត្យកម្ម មិនមែនប្រឆាំងនិងផ្នែកបុរាណវិទ្យាទេ
គឺជាមានលក្ខណៈបំពេញគ្នា ដោយមានប្រសិទ្ធភាព
និងចាំបាច់។ វិធីសាស្ត្រដែលខ្ញុំសាកល្បងពង្រីក
នៅក្នុងទំព័រមុនៗគឺបានមកពីការមើលអគារខូចខាត
ហើយចាត់ទុកថាជាឯកសារមួយដែលត្រូវបានកសាង។
ស្ថាបត្យករអាចអាចអានអគារនិងដោះស្រាយបញ្ហាបាន។
អ្វីដែលស្មុគស្មាញគឺទំនាក់ទំនងជុំវិញលទ្ធផលរបស់យើង ។
ដូចក្នុងចំណោមពួកយើងទាំងអស់គ្នា
មានការខកចិត្តនៅពេលដែលមានពេលតិចតួចសម្រាប់ធ្វើទំ
នាក់ទំនង ឬពេលបន្តិចបន្តួចសម្រាប់រៀបចំអត្ថបទ។
ថតតុមានគំនូរពេញ ផ្ទាំងក្រដាសគំនូរមានច្រើនហូរហៀរ
រូបភាពគរពាសពេញ ហើយខូចខាត
ជួនកាលលែងឃើញពីជីវប្រវត្តិដែលមានបំណងពង្រីកបែបអនា
ធិបតេយ្យ។

នៅពេលយើង ឬអ្នកបន្តវេនពីយើង
ត្រឡប់ទៅប្រទេសមួយចំនួននៅមជ្ឈឹមបូព៌ាដែលបច្ចុប្បន្ន
បានហាមឃាត់ចំពោះយើង
វាជាឱកាសល្អដែលពួកចោរបានលួចនិងធ្វើឲ្យមានការខូចខាត

17

Ce mémoire de synthèse est organisé en vue de la mise en valeur de l'articulation entre architecture, archéologie à travers l'enseignement et la recherche dans le cadre de travaux de plus en plus pluridisciplinaires. Ces échanges, tous différents au sein de plusieurs missions archéologiques, ont été fructueux et ont permis de nombreuses publications. J'ai travaillé avec une démarche d'architecte, enrichie par les méthodes de l'archéologie et je souhaite, au seuil d'une carrière d'enseignant-chercheur architecte, voir valider, de manière universitaire, ma démarche en sciences de l'Antiquité à travers les centres d'intérêts de mes prochaines années.

Je n'hésite pas à me répéter car, au-delà de mon expérience personnelle, il est nécessaire de faire admettre l'intérêt d'impliquer et de reconnaitre des architectes dans les équipes archéologiques. Mon objectif est de fournir aux archéologues toutes les réflexions relatives à nos compétences disciplinaires. L'architecture n'est pas en concurrence avec l'archéologie, elle est tout naturellement complémentaire, efficace et nécessaire. L'approche que j'ai essayé de développer dans les pages précédentes est fondée sur la lecture d'un édifice en ruine, considéré comme un document construit. L'architecte est capable de le lire et de le décoder. Le plus complexe est de communiquer nos résultats. Comme beaucoup d'entre nous, la frustration est au rendez-vous quand on a un quart d'heure pour une communication ou quelques pages pour un article. Les tiroirs sont remplis, les cartons à dessin débordent, les images s'entassent et vieillissent mal et, parfois, on ne se retrouve plus au milieu d'une bibliographie qui tend à se développer anarchiquement de manière exponentielle.

Quand nous, ou nos successeurs, reviendrons dans certains pays du Proche-Orient qui aujourd'hui nous sont interdits, il y a de fortes chances pour que les pilleurs aient déjà réalisé de nombreux dégâts qui auront enrichi le marché privé des collectionneurs. Alors, aujourd'hui, il faut accepter de regarder notre travail passé avec d'autres yeux. Nous devons porter à la connaissance de la communauté scientifique internationale nos archives encore non exploitées. Ce que nous avons vu est en train de devenir invisible comme ce fut le cas à Aï Khanum en Afghanistan ou à Bactres et, bien entendu, sur de nombreux sites irakiens et aujourd'hui syriens, quant au Yémen… Les dernières photographies aériennes d'Apamée montrent bien l'aspect irréversible de ces pillages systématiques.

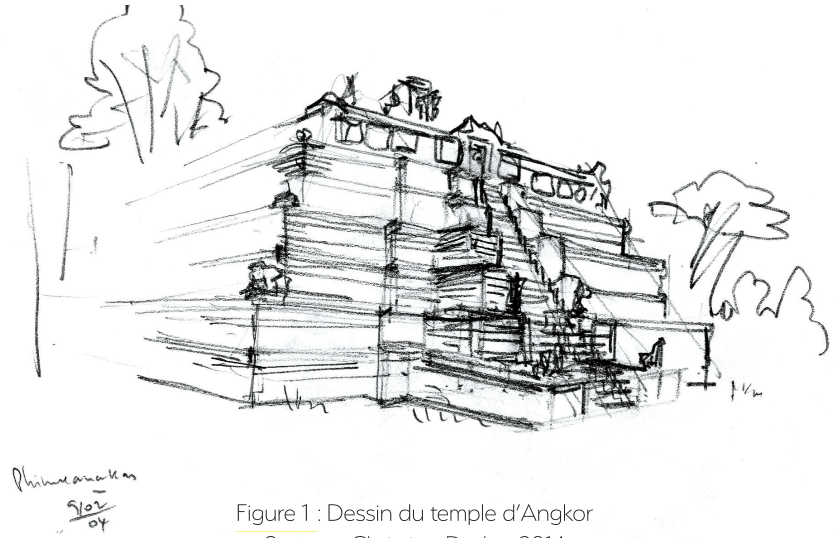

Figure 1 : Dessin du temple d'Angkor
Source : Christian Darles, 2014